

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н.В.

«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА З ОСНОВАМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ
ДИДАКТИКИ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

016.01 Логопедія. Спеціальна психологія

Освітня програма Логопедія. Спеціальна психологія

2023-2024 навчальний рік

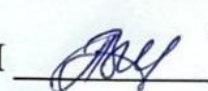
Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики» для студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітня програма: Логопедія. Спеціальна психологія

Розробники: Середя Ірина Валеріївна, доцент кафедри спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Карсканова С. В.)

Програму погоджено з гарантом ОП (Кисличенко В. А.)

Анотація

Курс «Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики» належить до нормативних фахових навчальних дисциплін і є невід'ємною складовою у підготовці бакалаврів спеціальності 016 Спеціальна освіта, які навчаються за освітньо-професійною програмою Логопедія. Спеціальна психологія. Метою курсу є вивчення загальних положень спеціальної педагогіки як галузі наукових знань та ознайомлення з основами дидактики освітньо-корекційного процесу. Зокрема, з основними положеннями спеціальної педагогіки та сучасною системою освітньо-корекційних послуг; основними видами порушень психофізичного розвитку та їх причинами; особливостями організації корекційно-педагогічного процесу; визначенням можливостей застосування сучасних педагогічних форм, методів та засобів навчання у роботі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами. Передумовами для вивчення дисципліни є знання основ загальної та спеціальної педагогіки і психології при вивченні курсів «Педагогіка спеціальна (порівняльна)», «Психологія (спеціальна, порівняльна)».

Ключові слова: діти з особливими освітніми потребами, корекційно-педагогічний процес, система освітньо-корекційних послуг, спеціальна педагогіка, спеціальна дидактика, форми і методи спеціальної дидактики.

Summary

The course "Special pedagogy with the basics of special didactics" belongs to the normative professional disciplines and is an integral part in the preparation of bachelors of specialty 016 Special education, who study in the educational-professional program Speech Therapy. Special psychology. The aim of the course is to study the general provisions of special pedagogy as a field of scientific knowledge and to get acquainted with the basics of didactics of the educational and correctional process. In particular, with the basic provisions of special pedagogy and the modern system of educational and correctional services; the main types of disorders of psychophysical development and their causes; features of the organization of correctional and pedagogical process; identifying opportunities for the use of modern pedagogical forms, methods and teaching aids in working with different categories of children with special educational needs. Prerequisites for studying the discipline are knowledge of the basics of general and special pedagogy and psychology in the study of courses "Special pedagogy (comparative)", "Psychology (special, comparative)".

Key words: children with special educational needs, correctional and pedagogical process, system of educational and correctional services, special pedagogy, special didactics, forms and methods of special didactics.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Семестр
Загальна кількість годин – 90		5-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: бакалавра	10 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		60 год.
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		Вид контролю: екзамен

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (30% /70%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Семестр
Загальна кількість годин - 90		5-й
		Лекції
	Ступінь бакалавра	2 год.
		Практичні, семінарські
		8 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		80 год.
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		Вид контролю: екзамен

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 10 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (10%/90%)

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: вивчення загальних положень спеціальної педагогіки як галузі наукових знань та ознайомлення з основами дидактики освітньо-корекційного процесу.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з основними положеннями спеціальної педагогіки та сучасною системою освітньо-корекційних послуг;
- розкрити основні види порушень психофізичного розвитку та їх причини;
- ознайомити студентів з особливостями організації корекційно-педагогічного процесу;
- розкрити можливості застосування тих чи інших форм, методів та засобів навчання у майбутній професійній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: знання сучасних концепцій навчання і виховання, основи теорії педагогіки, психології та загальної дидактики.

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

ПРН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПРН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПРН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопедагогічні:

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

II. Фахові:

ФК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

ФК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

ФК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

ФК-19. Корекційно-зорієнтована компетентність. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального навчання. Предмет, завдання та методи спеціальної педагогіки

Еволюція ставлення суспільства і держави до осіб з особливими потребами: від нетерпимості та агресії до максимальної інтеграції до соціуму і освітнього простору. Етапи

розвитку спеціальної освіти дітей з особливими потребами: сегрегаційний (медична модель), інтеграційний (модель «нормалізації»), інклюзивний (модель «включення/залучення»).

Ставлення українського суспільства до людей з обмеженими можливостями: церковної благодійності, монастирський, медичний, лікувально-педагогічний, сучасний. Еволюція поглядів на систему спеціального навчання на початку ХХІ століття. Курс на реорганізацію системи спеціального навчання та включення осіб з особливими потребами до здорового суспільства. Законодавчі основи та практичне впровадження інклюзивної форми навчання у вітчизняну систему освіти.

Об'єкт, предмет, завдання спеціальної педагогіки. Понятійно-категоріальний апарат спеціальної педагогіки. Галузі спеціальної педагогіки. Перспективи розвитку спеціальної педагогіки в Україні.

Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти

Навчання і виховання як складна педагогічна діяльність. Соціокультурні основи навчання і виховання дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Сучасні системи освіти осіб з обмеженими можливостями здоров'я. Консультативно-діагностична робота і її роль у попередженні та корекції відхилень у розвитку і поведінці дитини.

Законодавчі основи спеціальної освіти.

Модель інтегрованої та інклюзивної освіти. Зміст, форми і методи навчання дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Спеціальна (корекційна) освітня установа. Заклад загальної освіти з інклюзивною формою навчання. Інклюзивно-ресурсний центр. Спеціальні освітні умови. Диференціація системи закладів для дітей з особливими потребами. Компенсація психічних функцій. Спеціальна педагогічна допомога. Індивідуальне навчання. ЛПН

Принципи відбору дітей у спеціальні заклади. Організація роботи психолого-медико-педагогічних консультацій. Участь педагогів загальноосвітніх закладів у розв'язанні проблеми відбору дітей.

Тема 3. Принципи спеціальної педагогіки та дидактики

Загальні закономірності розвитку психіки. Основні методологічні принципи спеціальної педагогіки. Принцип детермінізму: психічний розвиток дитини обумовлений взаємодією біологічних і соціальних чинників. Принцип єдності свідомості, особистості і діяльності: процес формування особистості проблемної дитини, її усебічного розвитку відбувається в умовах спеціально організованої діяльності. Принцип розвитку: психіка людини пластична і постійно знаходиться в динаміці. Знання історії розвитку дитини, аналіз рівнів її актуального і потенційного розвитку допомагають збудувати психолого-педагогічний прогноз і визначити освітній маршрут дитини.

Загальнопедагогічні і спеціальні принципи в спеціальній педагогіці. Принцип науковості. Принцип зв'язку теорії з практикою. Принцип активності і свідомості в навчанні. Принцип доступності. Принцип послідовності і систематичності. Принцип міцності засвоєння знань. Принцип наочності. Принцип індивідуального підходу до навчання і виховання. Спеціальні принципи. Етіопатогенетичний принцип. Принцип системного підходу до діагностики і корекції порушень. Принцип комплексного підходу до діагностики і корекції порушень. Принцип корекційно-компенсуючої спрямованості освіти. Принцип опори на закономірності онтогенетичного розвитку. Принцип єдності діагностики і корекції. Принцип реалізації діяльнісного підходу в навчанні і вихованні. Принцип педагогічного оптимізму. Принцип соціально-адаптуючої спрямованості освіти. Принцип ранньої педагогічної допомоги. Принцип розвитку мислення, мови і комунікації як засобів спеціальної освіти. Принцип необхідності спеціального педагогічного керівництва.

Тема 4. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини

Сутність і класифікація порушень психофізичного розвитку. Поняття порушення психофізичного розвитку дитини. Основні закономірності розвитку дитини з нормою і

аномальної дитини. Категорії осіб з обмеженими можливостями (із спеціальними освітніми потребами). Принципи виникнення різних порушень психофізичного розвитку у дітей (вроджені та набуті). Особливості процесу аномального розвитку.

Тема 5. Сутність та особливості корекційно-педагогічного процесу

Особливості та головні завдання навчання у спеціальній освітній установі. Структура процесу навчання. Функції навчання. Причини труднощів засвоєння знань. Державний стандарт спеціальної освіти осіб з обмеженими можливостями здоров'я. Нова українська школа. Інклюзивне навчання.

Складові корекційно-педагогічного процесу. діагностико-консультативний; фізкультурно-оздоровчий; виховно-освітній; корекційно-розвивальний; соціально-педагогічний. Технологія психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в спеціальному дитячому саду (школі) та закладі з інклюзивною формою навчання. Принципи діагностики. Вимоги до діагностичної діяльності в спеціальній та загальній освітній установі. Діагностичне вивчення і динамічне спостереження за дитиною. Рівні консультування. Особливості побудови навчальних планів і програм для спеціальних та загальних освітніх установ. Індивідуальний план навчання.

Тема 6. Форми організації спеціального навчання

Форми організації навчання. Індивідуальна форма організації навчання. Індивідуально-підгрупова форма організації навчання. Урок - основна форма організації навчального процесу. Типи і структура уроків (Вступний урок. Урок формування (повідомлення) нових знань. Узагальнювальний (повторювальго-узагальнюючий урок. Контрольний урок. Урок формування і закріплення умінь і навичок, де основна увага приділяється практичній діяльності. Комбінований урок). Особливості побудови уроків різного типу. Структура уроку повідомлення нових знань. Структура уроку закріплення. Структура повторювально-узагальнюючого уроку. Структура комбінованого уроку. Структура контрольного уроку. Підготовка вчителя до уроку.

Тема 7. Методи та засоби у системі спеціальної освіти

Класифікація методів. Методи організації і здійснення учбово-пізнавальної діяльності. Методи стимулювання і контролю. Методи контролю і самоконтролю. Особливості застосування наочних, словесних, практичних методів в роботі з проблемними дітьми. Специфіка в застосуванні методів виховання дітей з відхиленнями в розвитку.

Відповідність засобів навчання принципам спеціальної освіти. Засоби передачі інформації вчителем (словесне мовлення, дактильна та жестова мова, читання з губ, піктографічне письмо). Артпедагогіка та арттерапія. Ручна праця. Театральна діяльність. Підручники. Засоби словесної наочності. Технічні засоби навчання.

Тема 8. Контроль у навчальному процесі

Функції контролю. Форми і методи контролю. Критерії оцінювання. Особливості контролю й оцінювання в закладах загальної та спеціальної освіти.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної педагогіки

Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального навчання. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки

Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти

Тема 3. Принципи спеціальної педагогіки та дидактики

Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес

Тема 4. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини

Тема 5. Сутність та особливості корекційно-педагогічного процесу

Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання

Тема 6. Форми організації спеціального навчання

Тема 7. Методи та засоби у системі спеціальної освіти

Тема 8. Контроль у навчальному процесі

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної педагогіки</i>						
Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального навчання. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки	10	2	2			6
Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти	10	2	2			6
Тема 3. Принципи спеціальної педагогіки та дидактики	10		2			8
Усього:	30	4	6			20
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>						
Тема 4. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини (загальна характеристика)	15	2	4			9
Тема 5. Сутність та особливості корекційно-педагогічного процесу	15		4			11
Усього:	30	2	8			20
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>						
Тема 6. Форми організації спеціального навчання	10	2	2			6
Тема 7. Методи та засоби у системі спеціальної освіти	10	2	2			6
Тема 8. Контроль у навчальному процесі	10		2			8
Усього:	30	4	6			20

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної дидактики</i>						
Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального навчання. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки	10	1				9
Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти	10	1				9
Тема 3. Принципи спеціальної педагогіки та дидактики	10		2			8
Усього:	30	2	2			26
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>						
Тема 4. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини (загальна характеристика)	15		2			13
Тема 5. Сутність та особливості корекційно-	15		2			13

педагогічного процесу					
Усього:	30	4			26
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>					
Тема 6. Форми організації спеціального навчання	10	2			8
Тема 7. Методи та засоби у системі спеціальної освіти	10				10
Тема 8. Контроль у навчальному процесі	10				10
Усього:	30	2			28

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної педагогіки</i>		
1.	Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального навчання. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки	2
2.	Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти	2
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>		
3.	Тема 3. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини	2
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>		
4.	Тема 4. Форми організації спеціального навчання	2
5.	Тема 5. Методи та засоби у системі спеціальної освіти	2
	Разом:	10

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної педагогіки</i>		
1.	Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального навчання. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки	1
2.	Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти	1
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>		
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>		
	Разом:	2

5. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної педагогіки</i>		
1.	Тема 1. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки	2
2.	Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг	2
3.	Тема 3. Теоретичні основи та принципи спеціальної педагогіки	2
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>		
4.	Тема 4. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини (загальна характеристика)	4
5.	Тема 5. Сутність та особливості корекційно-педагогічного процесу	4
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>		

6.	Тема 6. Форми організації спеціального навчання	2
7.	Тема 7. Методи та засоби у системі спеціальної освіти	2
8.	Тема 8. Контроль у навчальному процесі	2
Разом:		20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної дидактики</i>		
1.	Тема 1. Теоретичні основи та принципи спеціальної педагогіки	2
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>		
2.	Тема 2. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини (загальна характеристика)	2
3.	Тема 3. Сутність та особливості корекційно-педагогічного процесу	2
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>		
4.	Тема 4. Форми організації спеціального навчання	2
Разом:		8

7. Лабораторні роботи

Не передбачено програмою

8. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної педагогіки</i>		
1.	Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального навчання. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки	6
2.	Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти	6
3.	Тема 3. Теоретичні основи та принципи спеціальної педагогіки та дидактики	8
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>		
4.	Тема 4. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини	9
5.	Тема 5. Сутність та особливості корекційно-педагогічного процесу	11
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>		
6.	Тема 6. Форми організації спеціального навчання	8
7.	Тема 7. Методи та засоби у системі спеціальної освіти	10
8.	Тема 8. Контроль у навчальному процесі	10
Разом:		60

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи спеціальної педагогіки</i>		
1.	Тема 1. Становлення вітчизняної системи спеціального	9

	навчання. Предмет, завдання та галузі спеціальної педагогіки	
2.	Тема 2. Сучасна система освітньо-корекційних послуг. Основи дидактики спеціальної освіти	9
3.	Тема 3. Теоретичні основи та принципи спеціальної педагогіки та дидактики	8
<i>Кредит 2. Корекційно-педагогічний процес</i>		
4.	Тема 4. Види порушень психофізичного розвитку та їх причини (загальна характеристика)	13
5.	Тема 5. Сутність та особливості корекційно-педагогічного процесу	13
<i>Кредит 3. Форми і методи спеціального навчання</i>		
6.	Тема 6. Форми організації спеціального навчання	8
7.	Тема 7. Методи та засоби у системі спеціальної освіти	10
8.	Тема 8. Контроль у навчальному процесі	10
Разом:		80

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (не передбачено програмою)

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та вмінь для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.**

Поточне оцінювання та самостійна робота								КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100	300/100*
23	27	25	23	24	26	25	27		

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Словесні та інтерактивні: лекції, бесіди, дискусії

Практичні: соціально-педагогічні вправи, практичні роботи

Наочні: ілюстрації, комп'ютерні презентації

Ігрові: аналіз соціально-педагогічних ситуацій

Проектні: проект

Творчі: творчі роботи

Тестування

11. Рекомендована література

Базова

1. Войтко В. Навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами: сучасні підходи : [навчально-методичний посібник] / В. Войтко. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 84 с.

2. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник] / Т.М. Дегтяренко, Л.С. Вавіна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 302 с.

3. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посібник] / А.А. Колупасєва, Н.З. Софій, Ю.М. Найда та ін./ За заг. ред. Л.І. Даниленко. – К.: 2007 – 127 с.

4. Колупасєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупасєва. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.

5. Колупасєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] / А.А. Колупасєва, О.М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. – 152 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

6. Компетентісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Середа, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 188 с.

7. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс: Навчальний посібник. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. – 204 с.

8. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвєєва; за заг. ред. С.П. Миронової. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.

9. Середа І. В., Савінова Н. В., Берегова М. І. Технології виховної роботи в інклюзивному середовищі. Навч.-метод.посібник. Миколаїв: Іліон, 2022. 195 с.

10. Середа І.В. Корекційно-виховна діяльність педагога у сучасних закладах освіти: монографія / Н.В.Савінова, І.В.Середа, Н.В.Стельмах. – Миколаїв: Іліон, 2019. – 190 с.

11. Середа І.В. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу. Частина I / І.В.Середа, В.А.Кисличенко. – Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2020. – 164 с.

12. Середа І.В. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання. Частина II / І.В.Середа, В.А.Кисличенко. – Миколаїв, 2021. – 198 с.

13. Середа І.В. Технології корекційно-виховного процесу: навчально-методичний посібник / Н.В.Савінова, І.В.Середа, Д.М.Борулько. – Миколаїв: Іліон, 2018. – 172 с.

14. Sereda I. V. (2022). Blended learning implementation during training the teachers of special education in the conditions of quarantine. *Information Technologies and Learning Tools*, 88(2), 239–254. <https://doi.org/10.33407/itlt.v88i2.4532> (Наукометрична база Web of Science)

15. Середа І.В., Кутержинська К.М. Казкотерапія в роботі корекційного педагога з дітьми з особливими освітніми потребами. Журнал Вересень", 2021 р. Номер 1 (88), <https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/download/127/120>

16. Чепка О. В. Сучасні системи спеціальної педагогіки та психології : навчально-методичний посібник / укладач О. В. Чепка. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. – 108 с.

Допоміжна

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України / Наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.

2. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: [монографія] / Алла Михайлівна Богуш. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 376 с.

3. Вавіна Л.С. Розвиваємо у дитини вміння бачити: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Л.С. Вавіна, В.М. Ремаржевська. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 128 с., іл.

4. Вержиковська О. М. Формування моральних якостей у розумово відсталих молодших школярів у позакласній виховній роботі: монографія / О. М. Вержиковська. – Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д. Г., 2009. – 228 с.

5. Висоцька А. М. Основні напрямки виховної роботи з формування спеціальної поведінки учнів спеціальних шкіл-інтернатів: методичний посібник / А. М. Висоцька, І. І. Івашина. – Черкаси : ЧОПОПП, 2003. – 31 с.

6. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В.В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. – К.: Герб, 2007. – 288 с.

7. Даніелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів. // Е. Деніелс, К.Стаффорд – Львів: Т-во «Надія», 2000.– 255 с.

8. Журавльова А.Є. Домашня логопедія без проблем: [книга для батьків, які хочуть самі навчити дитину правильно вимовляти звуки] / А.Є. Журавльова, В.В. Федієнко. –Харків.: Видавничий дім «Школа», 2006. – 112 с.: іл. 18

9. Закон України «Про дошкільну освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2001.

10. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 30. – С. 142-150.
11. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 2-3. – С. 36-42.
12. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект) // Міністерство освіти і науки // www.mop.gov.ua.
13. Ілляшенко Т.Д. Корекція психосоціального розвитку дітей з церебральним паралічем у реабілітаційному центрі (Дошкільний і молодший шкільний вік) / Т.Д. Ілляшенко, А.Г. Обухівська, О.В. Романенко, Н.С. Скрипка. – К., 2003. – 155 с.
14. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: [науково-методичний посібник] / Наук. ред. О.Л. Кононко. – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2003. – 244 с.
15. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та перспективу. – К., 2003
16. Концепція державного стандарту освіти учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку // Дефектологія. – 2000. – № 2. – С. 2-10.
17. Кузьмінський, А.І. Педагогіка родинного виховання: навч. посіб./ А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К.:Знання, 2006. – 324 с.
18. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української мови (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія) / І. С. Марченко, – 1 – видання. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 288с.
19. Методика навчання учнів 1-4 класів спеціальної школи: навч. посіб. / за ред. О. В.Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2011. – 312 с.
20. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / О.Л. Кононко, З.П. Плохій, А.М. Гончаренко [та ін.]. – К.: Світич, 2009. – 208 с. 19.
21. Положення про центральну та республіканську (Автономна республіка Крим), обласні, Київську та Севастопольську міські, районні (міські) психолого-медико-педагогічні консультації / Наказ Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України від 07.07.2004. – № 569/38.
22. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу / Наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я від 27.03.2006. – № 240/ 165.
23. Проект Положення про організацію інтегрованого навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітніх (дошкільних) навчальних закладах. – К., 2002. – 16 с.
24. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку від 3 до 7 років «Дитина» / Наук. ред. О.В. Проскура. – К.: Богдана, 2004.– 270 с.
25. Савіна Л.П. Пальчикова гімнастика для розвитку мовлення: [посібник для батьків і педагогів] / Лідія Павлівна Савіна. – К.: Вид-во «Школа», 2002. – 48 с.
26. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей / Марія Аврамівна Савченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 160 с. 20
27. Сак Т.В. Особлива дитина: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Тамара Василівна Сак. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 144 с., іл.
28. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994. – К., 2000. – 21 с.
29. Сєдих Н.О. Вчимося писати й говорити правильно: поради логопеда / Нєля Олєксїївна Сєдих. – Харків: Видавнича група «Основа», 2007. – 176 с.
30. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. – Частина І. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. – 238 с.
31. Спеціальна педагогіка: Понятійно - термінологічний словник / За ред. Академіка В.І.Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

32. Сухар В.Л. Розвиток звукової культури мовлення дітей молодшого дошкільного віку / Упоряд. В.Л. Сухар. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 80 с.
33. Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5 років: [поради батькам] / В. Тищенко, Ю. Рібцун. – К.: Літера ЛТД, 2006. – 128 с.
34. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка / Ірина Леонідівна Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – С. 6-23.
35. Хрестоматія з логопедії: Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринолалія: навчальний посібник / За заг. ред. М.К. Шеремет, І.В. Мартиненко. – К.: КНТ, 2008. – 380 с.
36. Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ). Навчально-методичний посібник (курс лекцій) / Н. В. Чередніченко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 208 с.
37. Шевцова А. Активізація пізнавальної діяльності учнів за допомогою ситуативних завдань // Дивослово. – 2001. - №12.
38. Юрченко З.В. Ігрові методики розвитку художньо-словесних здібностей учнів 5-11 клас // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. - №2. – С. 9 – 12.

12. Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України ім. В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

Сайт Міністерства освіти та науки України <http://www.mon.gov.ua/>

Сайт Національної академії педагогічних наук України <http://naps.gov.ua/>

Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» <http://www.ussf.kiev.ua/iearticles/88/>

Діти з особливими потребами в освітньому просторі України
<http://old.zounb.zp.ua/node/5808>

Інклюзивна освіта – Департамент освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації <http://oblosvita.mk.gov.ua/ua/inkluzia/>